СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор” в професионално направление 4.1. Физически науки, научна специалност „Астрофизика и звездна астрономия“ с тематика „Спектрални изследвания на двойни звезди с компактен обект“ за нуждите на отдел „Звезди и звездни системи” към Институт по астрономия с НАО, БАН
(обявен в ДВ бр. 51, стр. 111 от 5 юни 2026 г.)

от
проф. д-р Бойко Милков Михов
Институт по астрономия с НАО, БАН

За участие в конкурса е подал документи един кандидат – доц. д-р Кирил Атанасов Стоянов, Институт по астрономия с НАО, БАН. След проверка на представените документи от нарочна комисия, кандидатът е допуснат до участие в конкурса.

Професионална биография. След завършване на средно образование, К. Стоянов придобива последователно образователната и квалификационна степени „бакалавър“ (2005 г.) и „магистър“ (2006 г.) във Физическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. През 2011 г., К. Стоянов придобива образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 4.1. Физически науки, научна специалност „Астрофизика и звездна астрономия“ в Института по астрономия с НАО с тема на дисертационния труд „*Приливно взаимодействие в масивни рентгенови двойни и симбиотични звезди*“. В периода 2011-2015 г. кандидатът е главен асистент в Института по астрономия с НАО, а през 2015 г. е избран за доцент в същия институт.

Научна дейност. Основната област на научен интерес на К. Стоянов е физиката на двойните звезди, една от компонентите на които е компактен обект (бяло джудже, неутронна звезда или черна дупка) – рентгенови двойни звезди, симбиотични и катаклизмични звезди. Кандидатът има солиден практически опит в провеждането, обработката и анализа на високодисперсни спектрални наблюдения с 2-метровия телескоп на НАО Рожен, първо с Coudè-спектраграфа, а впоследствие и с ешеле-спектрографа ESpeRo. К. Стоянов също така владее и основните астрономически софтуерни пакети, свързани с обработката и анализа на високодисперсни спектри и съответните информационни онлайн-ресурси. Тук ще отбележа, че К. Стоянов е член на авторските колективи на публикациите, описващи ESpeRo и DESpeRo (софтуер за обработка на ешелеграмите, получени с ESpeRo). Научните приноси на кандидата могат да се характеризират като обогатяване на съществуващите знания.

Анализ на представените по процедурата материали. За участие в конкурса К. Стоянов е представил списък от 111 публикации и научни съобщения. От публикациите 17 са в списания от квартила Q1, 6 – от квартила Q2, 9 – от квартила Q3 и 26 – от квартила Q4. В 21 от публикациите и научните съобщения кандидатът е първи автор. За изпълнението на минималните изисквания кандидатът е използвал 18 публикации. Броят цитати (без автоцитатите) е 557 – H-индексът е 13 съгласно Scopus/Web of Science. К. Стоянов е участвал като член на научния колектив в 10 проекта, финансирани от Фонд „Научни изследвания“ или от БАН. Допълнително, той е бил ръководител на проект за двустранно сътрудничество с Полша по линия на Еквивалентния обмен (т.нар. ЕБР). Представените публикации, цитати и участия в проекти покриват изцяло както минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и изискванията на БАН, така и специфичните за Института по астрономия с НАО изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“.

В зависимост от изследваните обекти, представените публикации могат да се групират както следва:

- Публикации, свързани с изследване на масивни рентгенови двойни звезди (публикации В1, В4, Г1, Г6, Г8, Г11, Г12 от таблицата с минималните точки по групи показатели В и Г);

- Публикации, свързани с изследване на симбиотични звезди (публикации В2, В3, Г3, Г7, Г9, Г10 от таблицата с минималните точки по групи показатели В и Г);
- Публикации, свързани с изследване на нови и повторно нови звезди (публикации В5, Г2, Г5, Г13 от таблицата с минималните точки по групи показатели В и Г).

Ще отбележа, че основния масив от данни е получен със спектрографите на 2-метровия телескоп на НАО Рожен с активното участие на кандидата. За всяка от горните групи изследвани обекти, К. Стоянов дискутира възможните бъдещи изследвания с използване основно на наблюдения с ешеле-спектрографа ESpeRo на 2-метровия телескоп и с планирания за доставка среднодисперсен спектрограф към Несмит-фокуса на 1.5-метровия телескоп на НАО Рожен.

К. Стоянов е представил резултатите от изследванията си в 38 доклада и постера на 30 национални и международни научни форуми. Под ръководството на кандидата са успешно защитени две бакалавърски тези (през 2011 и 2018 г.) и една магистърска теза (през 2021 г.); в момента е ръководител на редовен докторант. Участва и в редакционната колегия на Publications of the Astronomical Society of Bulgaria.

Личните ми впечатления за кандидата са отлични и датират още от назначаването му като главен асистент в Института по астрономия с НАО. Съществени забележки нямам.

Заключение. Въз основа на предоставените по процедурата материали считам, че цялостната дейност на доц. К. Стоянов съответства на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“ по Закона за развитие на академичния състав в Република България и съответните Правилници и специфични изисквания и давам ***положителна*** оценка на неговата кандидатура. Препоръчвам на почитаемия Научен съвет на Института по астрономия с НАО ***да избере*** доц. д-р Кирил Атанасов Стоянов на академичната длъжност „професор“.

гр. София Изготвил становището:

13.10.2026 г. /проф. Б. Михов/